

Danmarks
Naturfond

Fra Landbrug til Vild Natur

Catrine Grønberg Jensen
Direktør og forvalter

Tora Finderup Nielsen
Biolog, ph.d.

Danmarks Naturfonds formål:

- bevare landskabelige og kulturhistoriske værdier
- beskytte plante- og dyreliv
- sikre rekreative områder for befolkningen ved erhvervelse og drift af fast ejendom
- yde støtte til fredningsformål

Fondens Ejendomme

Strategi

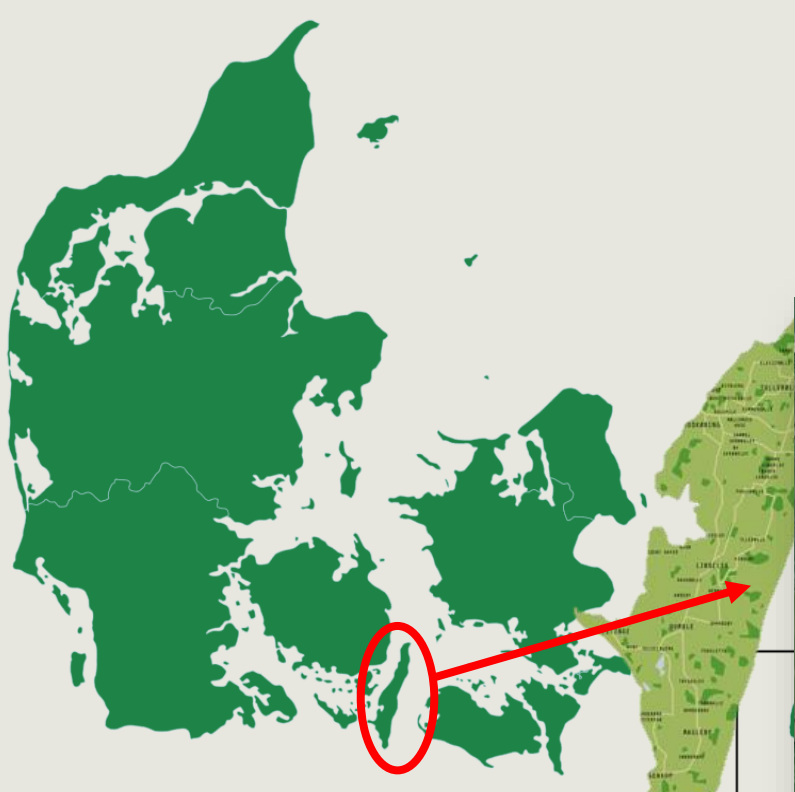
- Afhænde mindre ejendomme
- Udvide
- Forvalte

SKOVSGAARD

- En vildere naturdestination

Naturdestination Skousgaard

Principper for forvaltning

- Den bedste forvaltningsmæssige praksis
- Tilgængelighed
- Bred og inspirerende naturformidling og -dannelse.
- Erkendelse af begrænsninger

De naturlige processer og de frie dynamikker skal sikres plads til at udfolde sig

- Naturlig hydrologi skal sikres og genoprettes
- Skovene skal udlægges som urørt skov,
- Der er naturlig græsning på arealerne
- At arealerne sikres og udvides over tid

Planteædernes funktion

En så varieret sammensætning af planteædere som muligt

Helårsgræsning på arealerne

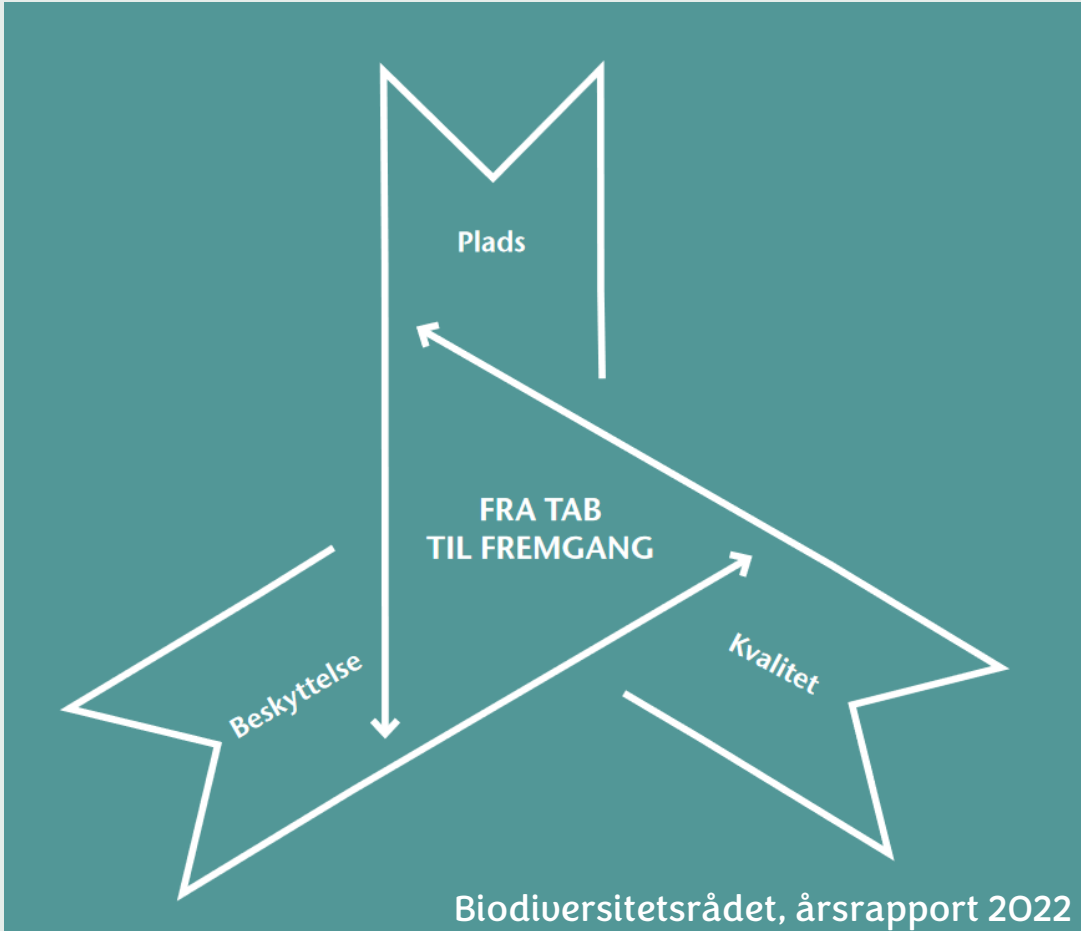
Der tilstræbes et varierende græsningstryk tæt på bærekapaciteten

Dyrene sikres så frit et liv som muligt, indenfor gældende lovgivning

Biodiversitetskrise

- Variation i
  - Fugt
  - Lys
  - Næring
  - Struktur

Hvordan skabes natur der dur for mange arter?

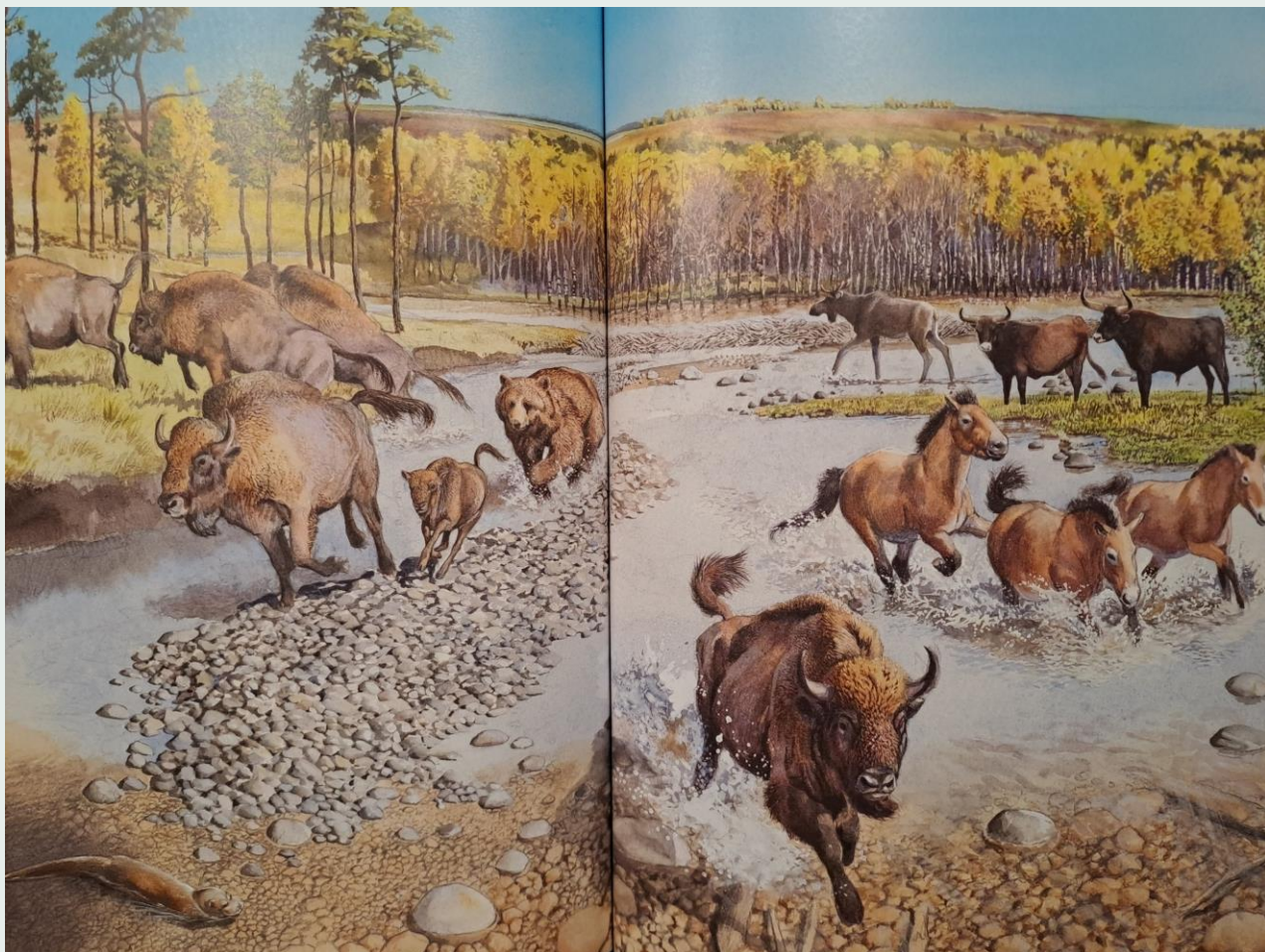
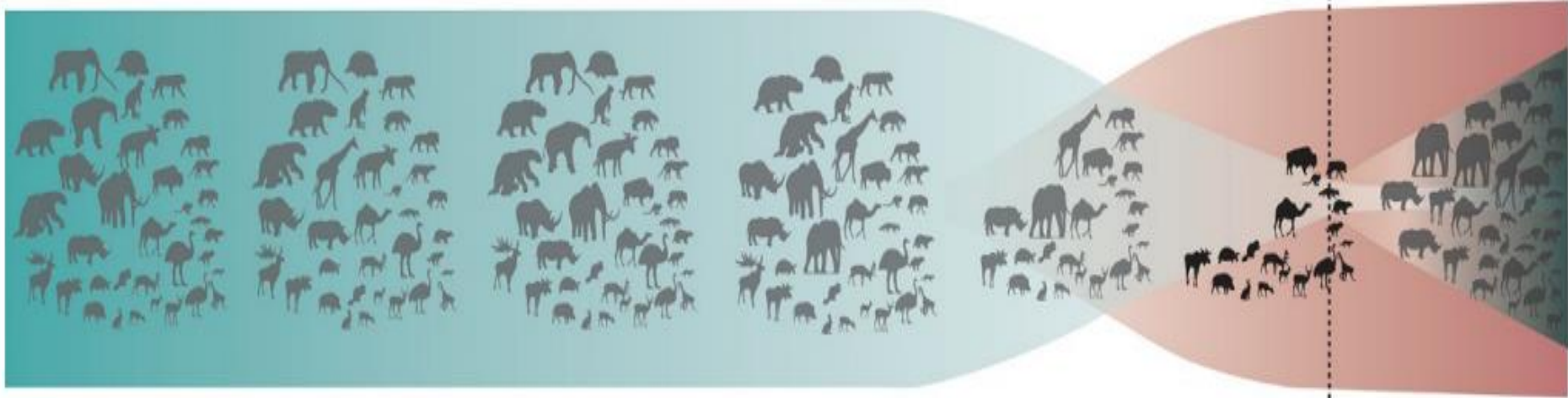

Illustration: Carl Christian Tofte i Kim Aris-Sørensen:
'Danmarks Pattedyr - fra istid til nutid'
Statens Naturhistoriske Museum, KU, 2016.

T.u.: Danmark for ca. 11.000 år siden
T.h.: Danmark for ca. 2000 år siden

Dyr i landskabet året rundt

Lang periode med mangfoldig og rig fauna af store pattedyr

Evolutionær tid

Pleistocæn

Holocæn

Antropocæn

Nutid

▶ Diversitet af store pattedyr

◀ Trusler mod store pattedyr

◀ Potentiel genopretning af fauna

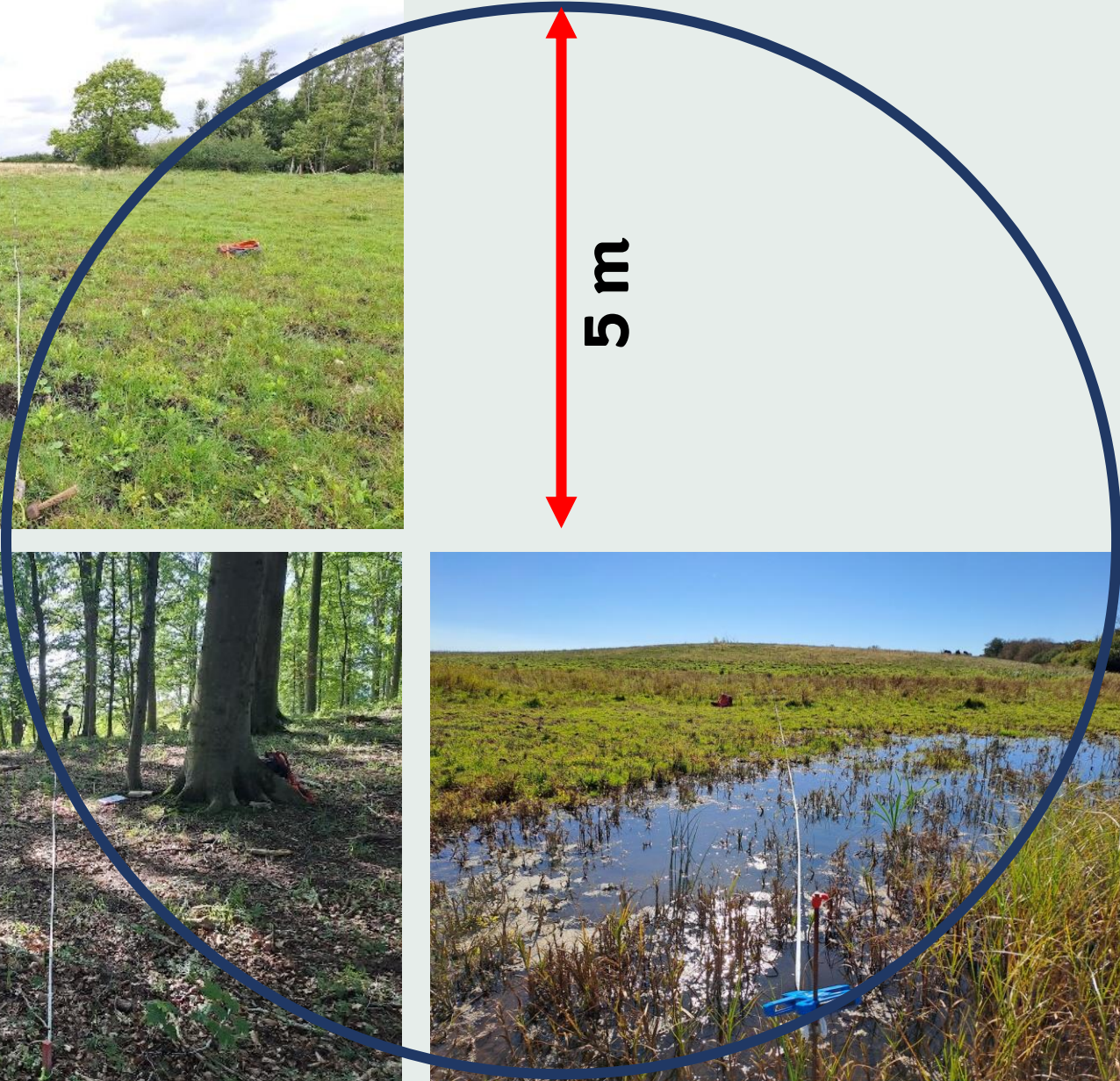
Fra Fløjgaard et al, "Biodiversitetseffekter af Rewilding", 2021 (modificeret fra Svenning et al, 2019)

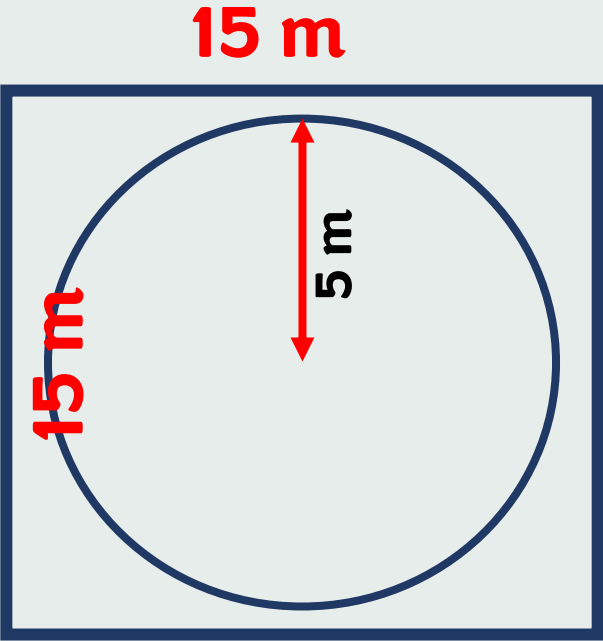
Danmarks
Naturfond

Virker det? Skabes der brugbare levesteder?

Arealer uden græsning

Resultater

- **Arter**
  - Ikke stor udskiftning
  - Tidligere mark – flere arter
  - Flere urter
  - Fremgang – arter tilpasset græsning
- **Struktur**
  - Større variation i højde
  - Mere blomstring
  - Mindre førne
  - Mere bar jord
  - Flere vedplanter

Hvad betyder det for biodiversiteten?

- Glæden ved mere liv!
- Mere plads til mange arter
  - Planter
  - Insekter

Plads – nu og i fremtiden

- Store områder er fundamentale
- Men små og mindre kan også gøre en forskel
- Varig beskyttelse

Mere plads til flere arter?

VAND

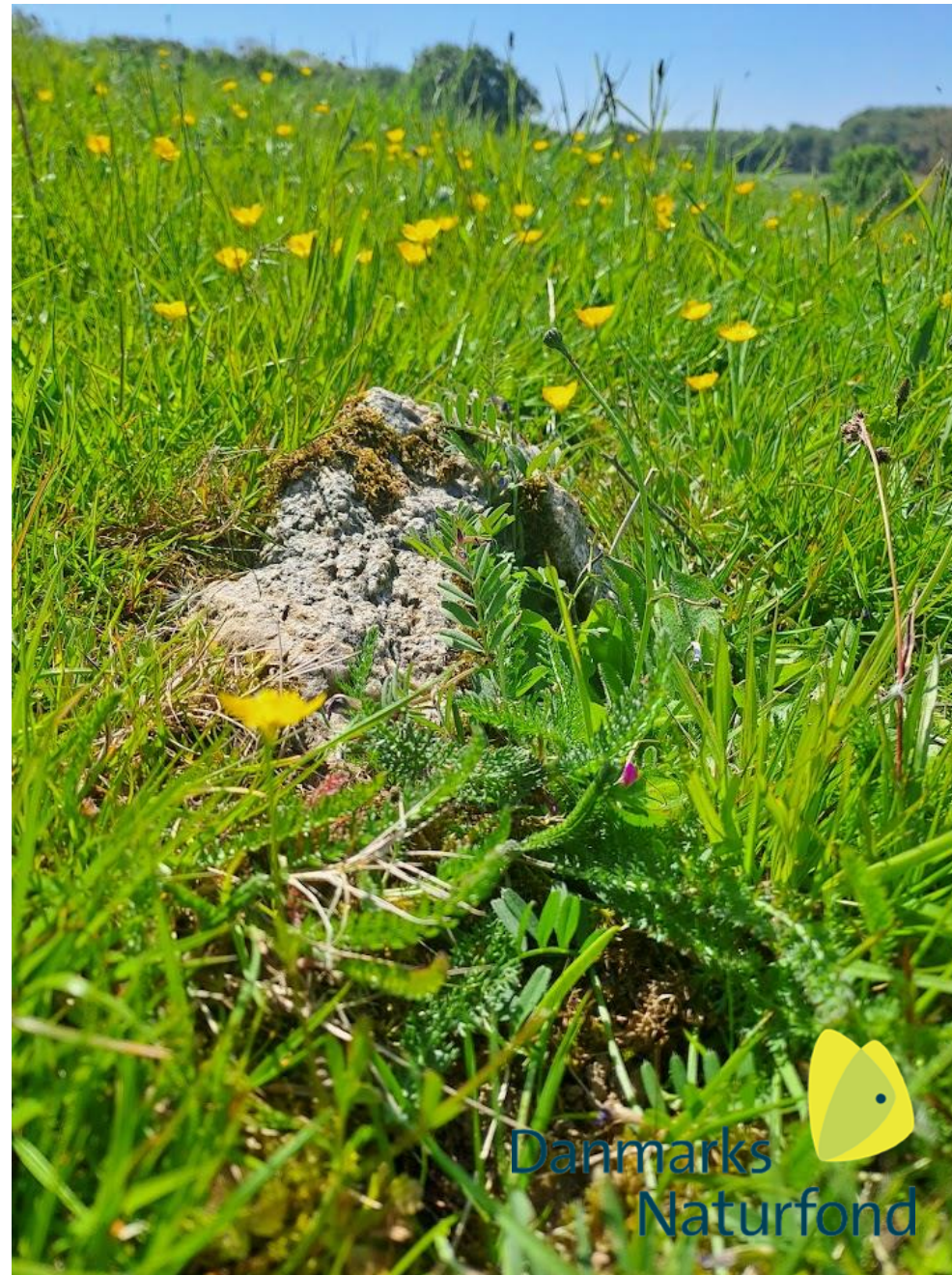
Mere plads til flere arter?

KYSTDYNAMIK

Mere plads til flere arter?

STEN

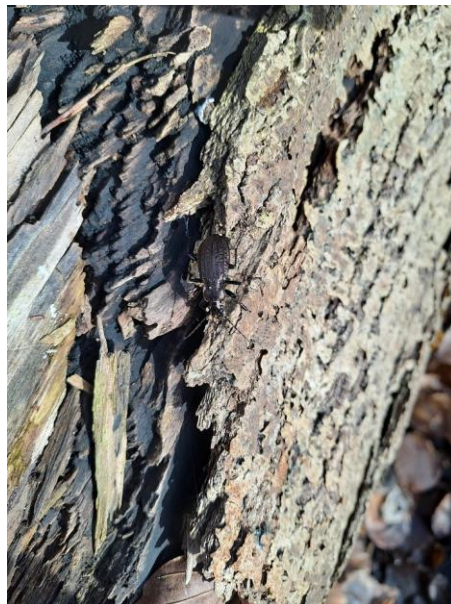
Mere plads til flere arter?

ÅDSLER

Mere plads til flere arter?

DØDE OG DØENDE TRÆER

Ponyer på langelandsk græs

På Skovsgaard Gods på Langeland er genforvildning og bæredygtig landbrug blevet en integreret del af naturforvaltningen. Her græsser vilde heste og kvæget året rundt med minimal menneskelig indblanding. Projektet begyndte i 2020 og er et eksempel på, hvordan man kan kombinere landbrugsproduktion med naturgenopretning i et forsøg på at tackle udfordringerne med biodiversitet og klima.

Ultrastorte med øje høgner og an høgner. De er i top på 22 hektar i øst, og måske 10 høgner i omkring 100 hektar i vest. Foto: Robert Wengler

18. JUNI 2024

22 GENFORVILDNING

I spidsen for genforvildningen af naturen omkring Skovsgaard Gods, som er administrerende direktør i Danmarks Naturfonden.

POLITIKEN

Her overhåler de den grønne trepart indeni om side 4.

24 GENFORVILDNING

Skovsgaard Gods driver stadig landbrug, i og med at det har et hold slagtekvæg, der ligesom exmoor-ponyerne går ude året rundt og plejer naturen. Foto: Robert Wengler

Exmoor-ponyen er den ældste og mest primitive af de indførte britiske ponyer. Racen siges at have eksisteret siden istiden og er kendt for at være stærk og hårdfør. Foto: Robert Wengler

4 | TEMA | HÅBET ER GRØNT

Efter 800 år med landbrug forvandles jordene på Skovsgaard Gods til natur

Vilde heste og uldnårede læver, en stormiljøramt strand, topklappede træer og vade marker spiller en rolle, når 900 hektar landbrugsland med mark, skov, eng og strand bliver vildmark.

NATUR
METTE SKOVSGAARD

En flok vilde sortbrune exmoor-ponyer opper stædigt på græsset, mens uldnårede læver overvåger skovbunden. Der er ingen mennesker her, kun naturen og de heste, der græsser på den gamle mark.

De store græsarealer er grønne, og det giver et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen. Det er et godt udtryk for naturen, og det er et godt udtryk for naturen.

FAKTA
Benspænd
Hvad betyder det? Selv landbrugsarbejdere, der skal græse naturen, starter ikke altid det, der gør den største forskel.

For eksempel får en hektar med skov og forhal med græsning 8.000 kroner per hektar per år, selv om den ikke bliver slået ned. Men med vilde græssende dyr kan det være op til 20.000 kroner per hektar.

Frøplanter kan, som i marken fra jorden til 10. september, for samme mængde som tidligere med dyr, selv om det er mere arbejde.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

SERIE

Håbet er mørk og blå bergrønt. I stedet skal naturen give frugt, og ny skov skal rejse på et område, der er blevet slået ned.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Skal man være villig til at lade sig forføre af naturen, så er det vigtigt at have en god plan for det.

Vurdering af huld

Fedme er ikke en
sundhedsindikator

Forvaltningsfrygt

Adfærd

Dyr og mennesker

DU GÅR NU IND I SKOVSGAARDS VILDGRÆSNINGSOMRÅDE MED FRITGÅENDE KØER OG HESTE

Dyrene er her for at sikre vores natur, arter
og landskab, og det er de verdensmestre i!

Alle dyr er omgængelige og rolige, men stadig skal du tænke
dig om, når du går blandt store dyr. Både for din egen og dyrenes skyld.

DERFOR:

- Bevæg dig roligt rundt på området og undlad støjende adfærd og hurtige, pludselige bevægelser i nærheden af dyrene.
- Hold altid god afstand til dyrene og gå ikke gennem flokke af dyr. Hold gerne en minimumsafstand på 20 meter.
- Gå aldrig mellem en ko og hendes kalv.
- Tilbyd aldrig dyrene mad.
- Vær opmærksom på at dyrene kan reagere instinktivt overfor hunde, så hold derfor altid hunden i kort snor eller lad hunden blive hjemme.

Danmarks Naturfond

Vi har store ambitioner på naturens vegne

Vi samarbejder med alle som vil

Vi fortæller om alle vores erfaringer, så vi alle kan blive klogere

Selv om vi er små...

Vi lærer hele tiden nyt

15. Juni Fonden

Den Danske

NATURFOND

Danmarks
Naturfond

